

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enchiridion Sev Manuale Episcoporum Pro Decretis in
Visitatione, & Synodo, de quacumque re condendis.**

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1650

Visitatio Episcopi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9534

- 3 Neque quando beneficium vnitum sit Monasterio Monachorum, aut Mendicantium, Pius V. 1. Nouemb. 1567. apud Quar. V. Vicarius perpetuus.
- 4 Neque quando ex priuilegio remunerationis causa concessio beneficium sit vnitum cum claufula ponendi Vicarium amouibilem. Barb. loc. cit. nu. 10.
- 5 Neque quando pro bonis pacis, & cessatione litium, rectaque gubernatione expedit nihil innouari. *ibid.* nu. 11.
- 6 Neque quando adest priuilegium concessum post Conc. Trid. instituendi Vicarium amouibilem, nisi abusus irrepit. *ibid.* nu. 12.
- 7 Eleemosinæ Altarium, funerum, & similibus non debent numerari in congrua portione. *ibid.* nu. 44.
- 8 Vicarius perpetuo adscriptus Ecclesiæ cathedrali est de corpore cathedralis, & consequenter incedit sub illius Cruce. Cong. Rit. 21. Mar. 1609.

Violenta manus in Clericum.

- 1 **M**odica percussio est pugni, palmae, manus, pedis, digiti, baculi, lapidis, quæ ad fluorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effusionem sanguinis non excedit. Io. XXII. apud Nau. in man. c. 27. n. 92.
 - 2 Factum tamen, facti qualitas, percussendi modus, & iniuriandi, circumstantia loci, personæ, attendantur. *ibid.*
 - 3 Loci, vt in theatro, vel foro, coram Prælato, vel Iudice, in Ecclesia coram multis, vel in alio loco publico. *ibid.*
 - 4 Personæ, vt magister, iudex, Prælati, pater, patruus, vel quis in dignitate, vel personatu constitutus, ab inferiori, vel humili. *ibid.*
 - 5 In dubio citra metas potius est decernendum, quam vltima. *ibid.*
 - 6 Percutiens Episcopum nondum consecratum, non incurrit in Bullam Cæna. Nauat. man. ca. 27. nu. 67. V. Absolutio. à nu. 16. Casus referu. nu. 3. Excommunicatio. nu. 52. Atornalium cura spirituales. nu. 2.
- A D D I T I O.
- 1 **P**riuilegio canonis gaudent clerici, de quibus supra. Clericus: à nu. 18. ad 20.
 - 2 Regulares omnes, Nouitii, & conuersi. DD. communis.
 - 3 Equites S. Io: Hierosol. S. Iacobi, Alcantara, & Calatrava. Barbos. de iure Eccl. l. 1. cap. 398. 1. num. 24.
 - 4 Non gaudent mulieres intrantes Monasteria, in quibus religio non est approbata. *idem ibid.* num. 18.
 - 5 Neque Tertiarij, qui in propriis domibus habitant. *ibid.* num. 22.
 - 6 Neque Eremitæ, qui vagi dicuntur, nec definitum, aut firmum vitæ modum, neque specialem obligationem Ecclesiasticam habent. *ibid.* nu. 23.
 - 7 Propinans venenum moniali grauidæ, vt abortiat, ea consentiente, non incidit in pœnam canonis. *ibid.* nu. 37.

Visitatio Episcopi.

- 1 **E**piscopus tenetur visitare per se, vel Vicarium Generalem, vel alios idoneos Viros. Trid. sess. 24. cap. 3.
- 2 Singulis annis, vel saltem vt tota visitatio biennium compleatur. *idem ibid.* quàm celerrimæ, inquit.
- 3 Arbitrio tamen Episcopi relinquitur, modo non grauentur nimium visitandi. decisum refert Barbosa. alleg. 73. num. 39.
- 4 Visitare debet Cathedralē, Collegiatas ecclesias cum domibus Canonicorum, Parochiales, beneficiatas, & aliàs sibi subiectas, facella, oratoria, confitatrias. Trid. sess. 22. c. 8. 27. sess. 6. ca. 4.
- 5 Item Hospitalia, & loca pia. *Idem.* sess. 22. cap. 8.
- 6 Non ea quæ sub immediata Regum protectione. *ibid.*
- 7 Capellas regias visitare potest habentes curam animarum circa eandem curam, Congr. Episc. 27. Iun. 1618.
- 8 Collegia quæcumque, etiam instituta pro sustentatione studentium pauperum. Garz. part. 5. cap. 1. nu. 612.
- 9 Si oriatur duciū, iudex est Episcopus, vel visitet vt delegatus Sedis Apostolicæ. *idem ibid.* Barb. alleg. 75. nu. 20.
- 10 Item Monachorum, & Regularium Ecclesias, vbi est animarum cura. Trid. sess. 2. cap. 7.
- 11 Etiam equitum Hierosolymitanorum. decisum refert Vilagut. in spec. Visi-

- Visitatorum. num. 6.*
- 12 Non autem monasterium cum animarum cura, ubi habitat Generalis Ordinis. Trid. *sess. 25. c. 11. de regular.*
- 13 Vnitas monasterii, quæ habent iurisdictionem cum animarum cura, potest Episcopus visitare circa curam. decisum refert Barbof. *alleg. 74. nu. 14.*
- 14 Vnitas illi monasterio, in quo habitat Generalis Ordinis, habetis curam animarum. decisum refert, idem *ibid.*
- 15 Item Ecclesias, quæ sunt nullius Diocesis Episcopus vicinior. Trid. *sess. 24. cap. 9.*
- 16 Si dubitatur de viciniore, quis sit, in Concil. Prouinciali eligat Prælati loci idoneam personam. Fuscus *de visit. lib. 2. cap. 8. num. 2.* ex Trid. *ibid. cap. 9.*
- 17 Et electione semel facta, à successoribus non potest mutari. decisum refert Vilagut *loc. cit. nu. 7.*
- 18 Distantia verò est mensuranda ab ipsa Cathedrali ecclesia ad locum exemptum. decisum refert idem *ibid.*
- 19 Potest item visitare monasteria virorum, ubi non viget regularis obseruantia. Trid. *sess. 21. cap. 8.*
- 20 Non tamen Prioratus equitum Hierosolymitanorum. idem. *sess. 7. cap. 8.*
- 21 Potest & ea, in quibus non habitant duodecim, erecta post decretum Urb. VIII. *de celeb. miss. 21. num. 1625. ibid.*
- 22 Item monasteria commodata, perpetuò vnita alijs Ecclesijs, vel pijs locis, etiam sub regulari protectione Cong. Conc. *ad sess. 21. cap. 8.*
- 23 Item Confraternitates laicorum erectas in Ecclesijs Regularium non obstante quacumque contraria consuetudine. Congr. Episc. 17. *July 1615.*
- 24 Non capellas earum in iisdem Ecclesijs. decisum referunt DD. apud Barbof. *alleg. 75. num. 13.*
- 25 Potest cogere earum administratores. decisum refert Gratian. *decis. 138.*
- 26 Item quacumque loca pia, non erecta auctoritate Episcopi, vt mandentur executioni opera pia relicta. decisum refert Barbof. *alleg. 75. num. 14.*
- 27 Monasteria Monialium Episcopo subiectarum. DD. communiter.
- 28 Item Monialium non subiectarum Episcopo, circa clausuram. Trid. *se. 25. c. 5.*
- 29 Licet antea nunquam visitata fuerint. Congr. Episc. 24. *Nov. 1617.*
- 30 Etiam alieno Episcopo sint subiecta. decisum refert Barbof. *alleg. 102. num. 6.*
- 31 Et interrogare potest Episcopus de pertinentibus ad clausuram. Congr. Episc. 25. *Febr. 1583. V. ide supra Monial. clausura. à nu. 56.*
- 32 Quod attinet ad personas visitandas, excipe Canonicos exemptos, nisi ad formam. Trid. *sess. 25. cap. 6.*
- 33 Item sub collectores Camera Apostolica, & officiales sedis Apost. decisum refert Gonzal. *ad reg. 8. Cancellar. gloss. 51. nu. 81. 82.*
- 34 Et alios clericos exemptos, si qui sunt, vt patet.
- 35 Ordinem, & modum visitandi edidit auctor huius operis. in *Praxi compendiarie visit. Episc.*
- 36 Peccat Episcopus, qui in visitatione aliqua ratione non præcedat populo. Caiet. *V. Episcoporum peccata. Genuen. in Man. pastorum. cap. 34. num. 3.* nisi aliunde excusetur.
- 37 In prima visitatione potest inquirere circa Bullas beneficiorum, litteras testimoniales ordinum scientiam, & approbationem confessoriorum, cæremonias Missæ, & eiusmodi: in alijs visitationibus non item. Cong. Ep. 23. *Aug. 1593.*
- 38 Non potest Episcopus iubere edicto, vt detegat subditi occulta delicta, multoque minus proposita pœna excommunicationis decisum refert Barbof. *alleg. 72. num. 29.*
- 39 Vbi de motum correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibito, appellatio, quærela interposita, etiam ad sedem Apostolicam, non potest impedire, aut suspendere executionem decretorum. Trid. *sess. 24. cap. 10.*
- 40 Non potest Episcopus in visitatione recusari tamquam suspectus, nisi modum excedat. decisum referunt DD. apud Barbof. *alleg. 73. num. 38.*
- 41 Potest exigere cathedraticum in visitatione, quod singulis annis exigi solet. decisum refertur *ibid. num. 44.*
- 42 Administrationis locorum piorum, & Confraternitatum reddenda est ratio Episcopo, si admittatur appellatio, non propterea impeditur, aut suspenditur

- executio. decisum refertur *ibid.* n. 62. *Vi- de supra locorum piorum cura.* a num. 19.
- 43 Procuratio in visitatione debetur Episcopo frugalis, & moderata, pro temporis tantum necessitate, & non ultra. *Trid. sess. 24. cap. 3.*
- 44 Decem personarum computato Episcopo, & septem iumenta conceduntur. *Pro. 4.*
- 45 Fugiat Episcopus hospitia laicorum, & eorum contumelia. *ibid.*
- 46 A muneribus abstineat. *Trid. loc. cit.*
- 47 Toleratur acceptio munerum, quae consumenda sunt ibidem, ne aliò asportanda. *Villagut. par. 2. num. 21.*
- 48 Neque accipiantur munera ab Vniuersitate laicorum. *Genuens. in man. pastor. cap. 35. num. 4.*
- 49 Neque item à quoquam post finitam visitationem. *idem ibid. num. 5.*
- 50 Quae supersunt victualia, erogentur pauperibus loci visitati. *num. 6.*
- 51 Si plures personas assumat, quam solita procuratio ijs sufficere possit, expendat Episcopus de suo Panorm. & alij apud Felician *in Man. visitat. li. 1. n. 15.*
- 52 Contribuant procuratori visitationis ijs Regulares, qui parochialem Ecclesiam conuentui vitam habent. *Congr. Episc. 27. Aug. 1577.*
- 53 Procuratio ad pecuniam redigenda non pendet ex arbitrio visitatoris. eadem 22. Ian. 1601.
- 54 Nec accipiatur in eo loco procuratio, ubi habitat Episcopus, decisum sapius refert *Barb. alleg. 73. nu. 46.*
- 55 Neque ab Hospitalibus, locis leproforum, domorum Dei pauperum, & infirmorum, nec à paupere Ecclesia. decisum refert *Leo in Thes. fori p. 2. c. 16. a. n. 41.*
- 56 Neq; à clericis pauperibus. *DD. cum Barbos. loc. cit. nu. 51.*
- 57 Excluduntur medicinae, sumptus æquorum, plures procuraciones, si vna die duae visitentur Ecclesia. *Zerol. par. 1. Visitat. §. 6.*
- 58 Neque Notarii possunt accipere quicquam pro labore. *Trid. loc. cit. contra Villagut. ubi supra,* concedentem aliquid moderatum, si non habent salarium. Negant *Zerol. loc. cit. & alij.*
- 59 Praestari debent vecturae quoq; equorum à visitatis, si Episcopus vere egeat, & alias impediretur visitatio. *Leo Thes. fori. p. 2. cap. 16. num. 43.*
- 60 Imò etiam diuiti Episcopo, si adest consuetudo. *Idem ibid. num. 44. & 45.*
- 61 Qui negant procuratorem dare, nisi ob euidentem paupertatem, possunt cogi; ab Episcopo quidè proposita eua excommunicatione, ab inferiore verò alijs remedijs. *Salod. de visit. par. 2. ca. 1.*
- 62 Vbi etiam probat, dari procurationem in signum subiectionis: unde, licet visitator domi suae comedat, potest tamen recipere procurationem. *DD. citatis ibid.* sed titulus merae subiectionis non mihi placet.
- 63 Si accipiat Episcopus vltra praedicta, non obstante quavis remissione, suspenditur ab ingressu Ecclesiae, donec restituat duplum, & intra mensem facienda est restitutio, sub hac poena. *Trid. loc. cit. ex decr. Ben. X. 11.*
- 64 Restitutio facienda est Ecclesiae grauata. *ibid.*
- 65 Laici ad idem tenentur sub poena suspensionis ab ingressu Ecclesiae, & à communione Eucharistiae. *ibid. cap. exiget tit. de cens.*
- 66 Et Episcopus tenetur de facto famulorum suorum, si sciat, aut ratum habeat. *ibid.*
- 67 Neque in his valet vlla donantium remissio. *ibid.*
- 68 Sufficit restituere simpliciter, etiam postquam incurrit. *Navar. consil. 2. de cens. imò, si distulerit, ante mensem non incurrit. Zerol. par. 2. visit. prim. Sed opposita sententia est communior, & tutior. Vide Nald. Visitare n. 8.*
- V. Regularium iura sub Episcopis. n. 14. 54.*

ADDITIO.

- 1 Potest Parochus denud examinari, ab Episcopo recentiore, ex suspitione ignorantiae. *Congr. conc. 6. An. 1628.*
- 2 Vbi habitat Generalis alicuius ordinis, licet curatus sit saecularis, hic non est subditus visitationi Episcopi Ordinarii Diocesis, decisum refert *Lezana in sum. 9. Regul. cap. 11. num. 9.*
- 3 Visitare potest tanquam sedis Apost. delegatus Parochiale subiecta Oluetanis, & Abbas potest concedere Decreta cumulatiue cum Episcopo; sed quatenus sint contraria, debent praeualere Episcopi decreta, decisum refert 29.

Julij 1628. Barb. de iur. Eccl. l. i. c. 14. n. 21.

- 4 Item Parochiales vnitās monasterio Canoniorum Regularium, licet Generalis habeat in eo loco sedem ordinariam principalem, decisum refert 2. Maij 1595. *idem ibid.*
- 5 Item Parochus S. Io: Ierosolim. curā animarum secularium exercentes tenetur Episcopus tāquam sedis Apostolicæ delegatus visitare gratis, & absq; impensa, & onere Rectorum, decisum refert 26. Iunij 1627. *idem ibid.* n. 22.
- 6 Item in Ecclesijs Regularium animarum curam habentium visitare potest, quomodo asseruentur Eucharistia, paramenta, calices, & alia pro administratione Sacramentorum, decisum refert Fr. Leop. 2. c. 31. num. 3. & Barb. de potest. Episc. alleg. 74. n. 18.

Visitatio inferiorum Episcopo.

- 1 Archidiaconi, & alij inferiores, qui ius habent visitandi, assumant Notarium de consensu Episcopi. Trident. *sess.* 24. *cap.* 3.
- 2 Visitatores a Capitulo ius habente visitationis deputandi, prius ab Episcopo approbentur. *ibid.*
- 3 Neque ideo omittat Episcopus suam visitationem. *idem ibid.*
- 4 Potest Episcopus præscribere Archidiacono comitatum, & equitatum ne sitoneri Ecclesijs. decisum refert Barbos. *alleg.* 73. num. 39.
- 5 Inferioribus visitatoribus non conceduntur personæ ultra octo, & sex iumenta. Prou. 4.
- 6 Si accipiant ultra debitam procurationem, de qua in præcedenti titulo à n. 52. incurrunt suspensionem ab officio, & beneficio. Trid. *l. e. ex Decr. Ben.* XII.
- 7 Archidiaconi, & alij inferiores infra mensem tenentur rationem reddere Episcopo visitationis factæ, & acta integra exhibere, non obstantibus quibuscumque. Trid. *sess.* 24. *cap.* 3.
- 8 Punitos à predictis super eadem re nõ potest Episcopus denuo punire Barb. *loc. cit.* num. 31.
- 9 Patroni in ijs, quæ ad visitationem ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum præuentus attinent, se non immisceant, nisi ex fun-

datione illis competat. *idem ibid.*
V. Archidiaconus num. 5.

Visitatio circa canonicos exemptos.

- 1 Cathedralis Ecclesiæ, qua ante Concilium Trident. priuilegio, exemptione vel alio iure exemptæ erant à iurisdictione Episcopi, & illa, quæ habent concordias confirmatas, debent visitari ab Episcopo cum duobus de Capitulo adiunctis, à Capitulo electis Trident. *sess.* 25. *cap.* 6.
- 2 Intellige concordias firmatas ex certa scientia, non in forma communi. decisum 13. Nou. 1586. & refert Gonzal. *ad reg.* 8. *Canc. glos.* 25. nu. 14.
- 3 Si adiuncti requisiti negligant, vel recuset procedere cū Episcopo, facultas procedendi contra aliquem ex capitularibus exemptis pertinens ad Episcopum, non deuoluitur ad eundem. decisum refertur apud Barb. *alleg.* 73. n. 9.
- 4 Protonotarij exempti possunt visitari sine adiunctis, licet habeant vocem in Capitulo exēpto. decisum refertur *ibid.* n. 10.
- 5 Nisi sit contraria consuetudo, vel statutum. decisum refertur *ibid.* nu. 11.
- 6 Contra coadiutores non tenetur Episcopus cum adiunctis procedere, nisi ex forma coadiutoria colligatur oppositum; decisum refert Garz. *in addit. part.* 4. *cap.* 5. nu. 96.
- 7 Potest etiam sine adiunctis procedere ad priuationem Canoniorum ex causa quod ordines suos præbendis annexos non susceperint, decisum refert *idem par.* 3. *cap.* 4. nu. 22.
- 8 Item sine adiunctis potest corrigere, & punire peccata Capitularium, ea pœna, quæ morum magis emendationem, quàm punitionem respiciat. decisum refert Barb. *alleg.* 73. nu. 13.
- 9 Item sine adiunctis potest visitare Capitulares, bona, & eorum administratores, vel cum quibus adiunctis sibi videbitur. decisum *ibid.* nu. 14.
- 10 Et sine ijs visitare corpus Ecclesiæ Cathedralis sacramenta, reliquias, vestes, &c. capellas, capellanias, dotationes, annuaria, pia opera. decisum refertur *ibid.* nu. 16.
- 11 Debet autem Episcopus visitare per se ipsam, & quoties opus fuerit. Trid. *sess.* 6. c. 4.
- 12 Non